

سلسلہ دروس خارج

اصول فقہ

بہت وضع

جلسہ :

۶۹

تاریخ :

۱۱ / ۱۲ / ۸۹

نظریات پیرامون
«حقیقتِ وضع»

نظریه هفتم :
مبنای شهید صدر

در هر لغتی، بین الفاظ و معانی، **علاقه** وجود دارد

لفظ را **دالّ** و معنی را **مدلول** می خواهند

علاقه بین تصور لفظ و تصور معنی ← **شبیه** علاقه ای است که
بین طلوع خورشید و نور است

طلوع خورشید ← ما را به **نور** می رساند

تصور لفظ ← ما را به **تصور معنی** می رساند

نتیجه : تصور لفظ **سبب** تصور معنی است

شهید صدر

عملیات
وضع در
نگاه شهید
صدر

تخصیص الفاظ
معین برای معانی
خاص

نتیجه تخصیص:
ایجاد علقه بین
الفاظ و معانی

استمرار این
تخصیص:
موجب دلالت
شد که آن را
وضع می نامیم

سؤال :

موسسین لغات، چگونه بین دو شیء که هیچ گونه علقه ای میانشان نیست، علقه سببیت ایجاد می کنند

جواب :

ایجاد علقه سببیت بین لفظ و معنی موافق **قانون کلی** ذهن بشر است
قانون کلی : هر دو شیئی که **دائما** با یکدیگر مقترن گردند بین این دو **علقه** ای اتفاق می افتد و تصور یکی **سبب** برای انتقال به تصور دیگری خواهد بود

شهید صدر

تعریف شهید
صدر از وضع

الوضع :

عملية تقرن بها لفظاً بمعنى **نتيجتها** أن يقفز الذهن الى المعنى عند تصور اللفظ دائماً

اقسام وضع از نگاه
شهید صدر

ناشی از طبع : مانند کلمه «آه» هنگام درد

ناشی از عملیات مقصوده : مانند اسم گذاری برای فرزند

جمله «واضع مقارنه ایجاد می کند» **مبهم** است
در حالی که سؤال این است که این مقارنه **چگونه** ایجاد می شود؟

وجود **دور** در کلام ایشان
مقارنت ← گاه به طبع است و گاه به وضع
وضع ← به ایجاد کردن مقارنه است

ایشان می گوید وضع ناشی از **تخصیص** است
و این همان کلام مرحوم **خراسانی** است

ما می گوئیم

نظریات پیرامون
«حقیقتِ وضع»

نظریه هشتم:
مبنای شهید خمینی

وضع «انشائی» است ← در عالم «اعتبار عقلایی» پدید می آید

وضع عبارت است از ایجاد ربط بین لفظ و معنی ؛ لذا :
وضع (اسم مصدر) ← عبارت است از ربط بین لفظ و معنی

این ربط می تواند توسط «عوامل متعدد» پدید آید

شهید خمینی

اولا :

اینکه وضع «انشاء ربط» است، مبهم است.
حقیقت ربط حل نشده باقی می ماند

ثانیا :

استعمال و کثرت آن، مربوط به عالم عین است و نمی تواند در عالم اعتبار تأثیر
بگذارد

ما می گوئیم

اولا :

از میان هشت مبنا، تنها مبنای «جعل علامیت و جعل هوویت» خالی از اشکال
ثبوتی است

ثانیا :

عرفاً آنچه در نام گذاری ها واقع می شود، جعل علامیت است

جمع بندی نهایی

عامل اختصاص :
كثرت استعمال ← وضع تعيینی

عامل اختصاص :
تخصیص مخصّص ← وضع تعيینی

عامل اختصاص :
تعین عن قصد ← وضع تعيینی

عامل اختصاص :
تعین من غیر قصد ← وضع تعيینی

ملاك تقسیم محقق
رشتی :
«عامل اختصاص»

ملاك تقسیم صاحب
فصول :
«قصد»

ملاك تقسیم وضع
تعینی و تعینی

پایان